

NORGES HØYESTERETT

Den 19. desember 2006 avsa Høyesterett dom i

HR-2006-02123-A, (sak nr. 2006/953), sivil sak, anke,

X kommune (advokat Jahn Knapstad – til prøve)

mot

A (advokat Per Norweel Pedersen – til prøve)

B (advokat Odd Seim-Haugen)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Skoghøy**: Saken gjelder overprøving av vedtak av fylkesnemnda for sosiale saker om omsorgsovertakelse etter barnevernsloven § 4-12 og samværsrett etter § 4-19.
- (2) A, født 15. oktober 1958, og B, født 22. januar 1970, traff hverandre i 1995 og flyttet sammen i 1997. De bosatte seg da på Y i Z. A har vært uføretrygdet siden 1985, mens B ble uføretrygdet i 1997.
- (3) Den 9. oktober 1997 fikk B og A sønnen C. A hadde fra før en sønn som er født i 1984, og som har bodd hos sin mor. B hadde fra før en sønn som er født i 1988, og som det offentlige overtok omsorgen for ved vedtak av fylkesnemnda i Z og Æ 27. mai 1993.
- (4) B og A var samboere til 18. august 2004. Samlivet ble da brutt, og B flyttet med C til krisesenteret på X.
- (5) Noen få dager etter at B flyttet til krisesenteret, inngav A bekymringsmelding til barnevernet. Han mente at B ikke var i stand til å ta vare på sønnen. Som begrunnelse oppgav han mangel på hygiene, ernæring og grensesetting for barnet samt manglende økonomistyring.

- (6) Omtrent samtidig med at B flyttet til krisesenteret på X, flyttet A til et vennepar i Ø. I begynnelsen av oktober 2004 inngikk B og A avtale om at foreldreansvaret for C skulle være felles, og at omsorgen skulle deles ved at han skulle bo en uke hos hver. Etter ca. to uker kom også B til Ø. Det kom imidlertid etter kort tid til en konflikt som førte til at A flyttet hjem til den tidligere felles bolig på Y, mens B flyttet til en venn i Å. A ønsket ikke at C og B skulle bo hos Bs venn i Å når hun hadde samvær. B hadde derfor to ukesopphold på krisesenteret i desember 2004 sammen med C. Senere har hun flyttet til XX, hvor hun fortsatt bor. Hun har her etablert et samboerforhold med en mann ved navn D. Etter det som er opplyst, bor de på et småbruk. Hennes mor bor ikke langt fra.
- (7) Under henvisning til barnevernsloven § 4-12 første ledd bokstav a fremsatte barnevernstjenesten i X 21. januar 2005 forslag for fylkesnemnda for sosiale saker i Z og Æ om at barnevernstjenesten skulle overta omsorgen for C.
- (8) Frem til saken ble behandlet av fylkesnemnda, bodde C vekselvis en uke hos hver av foreldrene. Under nemndas behandling inngikk de avtale om at A alene skulle ha omsorgen for C, mens B skulle ha samvær med ham annen hver helg samt i julen og ferien etter nærmere avtale. I avtalen ble det fastsatt at den skulle tas opp til ny vurdering etter ett år.
- (9) Fylkesnemnda la i vedtak 16. mars 2005 til grunn at C hadde vært utsatt for omsorgssvikt ved at ingen av foreldrene hadde gitt ham den stimulans og utviklingsstøtte han hadde behov for, og at han i liten grad hadde vært skjermet for de konflikter som hadde vært mellom foreldrene. Etter nemndas oppfatning hadde C som følge av dette et særlig omsorgsbehov sammenlignet med barn på samme alder, og det omsorgsbehov C hadde, kunne etter nemndas syn ikke ivaretas av A. Nemnda fant det sannsynlig at A ville klare de praktiske omsorgsoppgavene, men at han hadde begrenset forståelse for Cs behov utover det praktiske, og at manglene ved omsorgsevnen ikke på tilfredsstillende måte kunne kompenseres ved hjelpetiltak. En fortsatt omsorg hos A ville derfor etter nemndas oppfatning innebære alvorlige mangler i forhold til den personlige kontakt og trygghet som C trengte etter sin alder og utvikling. På dette grunnlag fant fylkesnemnda at vilkårene for omsorgsovertakelse etter barnevernsloven § 4-12 første ledd bokstav a sammenholdt med andre ledd var oppfylt. Fylkesnemndas vedtak har denne slutning:
- ”1. Barneverntjenesten i X kommune overtar omsorgen for C, født 09.10.1997.
 2. C plasseres i forsterket fosterhjem.
 3. B gis rett til samvær med C seks timer seks ganger i året. Barneverntjenesten fastsetter nærmere tidspunkt for samværene.
 4. A gis rett til samvær med C seks timer seks ganger i året. Barneverntjenesten fastsetter nærmere tidspunkt for samværene.”
- (10) Fylkesnemndas vedtak ble av begge foreldrene brakt inn for X tingrett til overprøving etter tvistemålsloven kapittel 33. A gjorde prinsipalt gjeldende at det ikke var grunnlag for omsorgsovertakelse, og subsidiært at foreldrene måtte gis et mer omfattende samvær. Han bad også om at iverksettelsen av fylkesnemndas vedtak ble utsatt. B var enig i at kommunen overtok omsorgen, men krevde et mer omfattende samvær.

- (11) Ved Xs tingretts kjennelse 8. april 2005 ble begjæringen om utsatt iverksettelse av fylkesnemndas vedtak ikke tatt til følge. Etter dette ble C 20. april 2005 plassert i fosterhjem i YY.
- (12) I dom 18. mai 2005 kom tingretten til samme resultat som fylkesnemnda. Tingrettens dom har denne slutning:
- ”Vedtak av 16. mars 2005 av fylkesnemnda for sosiale saker, Z og Æ i sak mellom X kommune og A/B pkt. 1-4 stadfestes.”**
- (13) Tingretten la til grunn at C bar tydelig preg av understimulans, var følelsesmessig avflatet og var ukritisk til hvilke personer han knyttet seg til. Da A etter tingrettens oppfatning ikke hadde noen realistisk forståelse for barnet og barnets behov, og det ikke kunne ses å foreligge noe endringspotensial, fant retten at han ikke hadde tilstrekkelige omsorgsevner til at han kunne gis den daglige omsorg for C.
- (14) Både A og B påanket tingrettens dom til Borgarting lagmannsrett. Som for tingretten påstod A prinsipalt at fylkesnemnds vedtak skulle oppheves og subsidiært at han skulle gis et mer omfattende samvær, mens B bare krevde et mer omfattende samvær.
- (15) For lagmannsretten ble psykolog Kjell Olaf Edvardsen oppnevnt som sakkyndig.
- (16) Lagmannsretten avsa 30. mars 2006 under dissens (fire mot tre) dom med slik slutning:
- ”Fylkesnemndas vedtak av 16. mars 2005 oppheves.”**
- (17) Flertallet bestod av fagdommerne og én av de fagkyndige meddommerne, mens mindretallet bestod av de alminnelige meddommerne og den andre av de fagkyndige meddommerne.
- (18) Lagmannsrettens flertall la til grunn at C var en ”velfungerende og en upåfallende gutt som ikke byr på spesielle utfordringer for fosterforeldrene og skolen”. Flertallet var ikke uenig med fylkesnemnda og tingretten i at C hadde vært understimulert, men etter flertallets syn ville denne understimulans fra hjemmets side få mindre betydning når gutten ble eldre. Den sakkyndige for lagmannsretten hadde uttalt at A ikke hadde tilstrekkelige omsorgsevner til å mestre Cs situasjon og behov. Dette var lagmannsrettens flertall ikke uenig i, men de innvendinger som var reist mot As omsorgsevner, kunne etter flertallets syn avhjelpes ved hjelpetiltak.
- (19) Om det nærmere saksforhold og de vurderinger som er gjort av fylkesnemnda, tingretten og lagmannsretten, viser jeg til fylkesnemndas vedtak og tingrettens og lagmannsrettens dommer.
- (20) X kommune har påanket lagmannsrettens dom til Høyesterett på grunn av feil ved bevisbedømmelsen og rettsanvendelsen.
- (21) For Høyesterett har psykolog Fredrikke Lynum vært oppnevnt som sakkyndig. Hun har avgitt skriftlig erklæring og supplert denne ved muntlig forklaring under ankeforhandlingen.

- (22) Til bruk for Høyesterett har det vært avholdt bevisopptak ved X tingrett. Ved bevisopptaket er det avgitt forklaring av åtte vitner samt av partene B og A.
- (23) Den ankende part, *X kommune*, har i korte trekk anført:
- (24) Vilkåret for omsorgsovertakelse etter barnevernsloven § 4-12 første ledd bokstav a er at det er ”alvorlige mangler ved den daglige omsorg som barnet får, eller alvorlige mangler i forhold til den personlige kontakt og trygghet som det trenger etter sin alder og utvikling”. Etter kommunens oppfatning er vilkårene for omsorgsovertakelse etter denne bestemmelse oppfylt. Det foreligger både alvorlig mangel ved den omsorg C har fått, og alvorlig mangel i forhold til den personlige kontakt og trygghet han trenger. Som følge av at C ikke har fått dekket sine behov for stimulans, skjøtsel og kontakt på en adekvat måte, er han påført en relasjons- eller kontaktskade, som gjør at han både har problemer med å danne adekvate relasjoner til andre mennesker, og problemer med kontakt med seg selv og sine egne følelser. Han har derfor et særlig omsorgsbehov. Dette synes ikke forstått av lagmannsretten. Etter kommunens mening har A ikke de nødvendige forutsetninger for å gi C den omsorg han trenger, og de mangler som foreligger i så henseende, er av en slik karakter at de ikke kan kompenseres ved hjelpetiltak, jf. § 4-12 andre ledd. Etter at barnevernet overtok omsorgen, har C gjennomgått en positiv utvikling, og det vil klart være til Cs beste om han kan bli boende i fosterhjemmet.
- (25) Da fosterhjems plasseringen her må antas å bli langvarig, kan foreldrene ikke få et for omfattende samvær. Etter kommunens syn er det ikke grunnlag for å endre den samværsordning som ble fastsatt av fylkesnemnda og stadfestet av tingretten.
- (26) X kommune har nedlagt slik påstand:
- ”Dom i X tingrett av 18.5.2005 stadfestes.”**
- (27) Ankemotpart A har i korte trekk anført:
- (28) Det fremgår av barnevernsloven § 4-12 andre ledd at det er en forutsetning for omsorgsovertakelse at de mangler som kan påvises ved foreldrenes omsorgsevne, ikke kan avhjelpest ved hjelpetiltak. Den sakkyndige for lagmannsretten har uttalt at C i dag fremstår som evnemessig normalt utviklet gutt hva angår læreevne og læringsmessig/kognitiv kapasitet. Det er derfor ikke behov for tunge hjelpetiltak. Før kommunen overtok omsorgen, var det B som hadde hovedomsorgsansvaret, og det erkjennes at C i denne tiden ble understimulert. Dette kan imidlertid korrigeres ved hjelpetiltak. Barn har som hovedregel best av å vokse opp sammen med sine biologiske foreldre, og forholdene hos foreldrene må være klart uholdbare for at det skal være grunnlag for omsorgsovertakelse. A er klar over at C er en gutt som må følges opp, og at han i så henseende står overfor en utfordring. Han er imidlertid innstilt på å samarbeide med barnevernet og er villig til å motta den hjelp han trenger for å gi C en god omsorg. Det har ikke utviklet seg en så sterk tilknytning mellom C og fosterforeldrene at dette er til hinder for å tilbakeføre omsorgen.
- (29) Dersom vedtaket om omsorgsovertakelse opprettholdes, må Høyesterett fastsette en samværsordning for foreldrene. Denne bør være mer omfattende enn den fylkesnemnda og tingretten har fastsatt. Etter As oppfatning må foreldrene få rett til likt samvær.

(30) A har nedlagt slik påstand:

”Prinsipalt:

Borgarting lagmannsretts dom av 30.03.2006 stadfestes.

Subsidiært:

Stadfestes X tingretts dom, fastsettes samværet etter rettens skjønn.”

(31) Ankemotpart B har i korte trekk anført:

(32) I den situasjon som foreligger, ser hun seg ikke i stand til å overta omsorgen for C. Etter hennes oppfatning bør heller ikke A overta omsorgen, da han ikke er i stand til å gi C den trygghet, læring og stimulans som han trenger. Etter at C ble plassert i fosterhjem, har han utviklet seg positivt både fysisk og psykisk, og det beste for ham vil være at han får bli der. Han har også selv gitt uttrykk for at han ønsker å bli boende i fosterhjemmet. Dersom Høyesterett skulle komme til at omsorgsovertakelsen må oppheves, vil B kreve å overta omsorgen.

(33) Etter fylkesnemndas vedtak, som ble stadfestet av tingretten, skal B og A hver for seg ha rett til samvær med C seks timer seks ganger i året. Etter Bs oppfatning bør hun få en noe mer omfattende samværsrett. Blant annet ønsker hun at samværet også skal omfatte helgebepesøk og deler av skoleferiene – vinter, påske, sommer, høst og jul – etter en opptrappingsplan fastsatt av Høyesterett. Etter Bs syn kan det ikke være noe i veien for at hun blir gitt rett til et noe mer omfattende samvær enn det som blir fastsatt for A. Hun har i denne forbindelse vist til at den sakkyndige for lagmannsretten frarådet opptrapping av samværet med far, men mente at det – avhengig av Cs fungering og utvikling – kunne være realistisk med en opptrapping av samværet med mor til å omfatte månedlige helgesamvær. Den sakkyndige for Høyesterett har også fremholdt at under forutsetning av at Bs situasjon er stabil, kan hun hjelpe gutten i hans følelsesmessige utvikling, og at enkelte av samværene for mor og barn isolert kan endres til å omfatte overnattingsamvær slik situasjonen er i dag.

(34) B har nedlagt slik påstand:

”1. Fylkesnemndas vedtak, punktene 1 og 2, stadfestes.

2. B skal ha samvær med C etter rettens skjønn.”

(35) *Mitt syn på saken*

(36) Jeg er kommet til at kommunens anke må tas til følge.

(37) Jeg behandler først spørsmålet om *omsorgsovertakelse*.

(38) Fylkesnemndas vedtak om omsorgsovertakelse er truffet med hjemmel i barnevernsloven § 4-12 første ledd bokstav a. Denne bestemmelse fastsetter:

”Vedtak om å overta omsorgen for et barn kan treffes ... dersom det er alvorlige mangler ved den daglige omsorg som barnet får, eller alvorlige mangler i forhold til den personlige kontakt og trygghet som det trenger etter sin alder og utvikling ...”

- (39) Det er imidlertid ikke tilstrekkelig for at det skal kunne treffes vedtak om omsorgsovertakelse, at vilkårene i § 4-12 første ledd er oppfylt. For at slikt vedtak skal kunne treffes, må det etter § 4-12 andre ledd være ”nødvendig ut fra den situasjon barnet befinner seg i”, og etter § 4-1 være til beste for barnet. I § 4-12 andre ledd er det presisert at vedtak om omsorgsovertakelse derfor ikke kan treffes ”dersom det kan skapes tilfredsstillende forhold for barnet ved hjelpetiltak etter § 4-4 eller ved tiltak etter § 4-10 eller § 4-11”. Det at vilkårene for omsorgsovertakelse er strenge, er ytterligere presisert i lovforarbeidene. Jeg viser her til Ot.prp. nr. 44 (1991–92) om lov om barneverntjenester (barnevernloven), side 110 og Innst. O. nr. 80 (1991–92), side 21, hvor det blir fremholdt at ”ikke ethvert avvik fra det man kan kalle vanlige normer eller situasjoner skal gjøre det berettiget å treffe vedtak om ansvarsovertakelse”, men at ”situasjonen må være forholdsvis klart uholdbar”.
- (40) I det foreliggende tilfellet er omsorgsovertakelsen iverksatt, og det er således reelt spørsmål om omsorgen skal tilbakeføres. Spørsmålet om fylkesnemndas vedtak skal opprettholdes, skal likevel vurderes etter § 4-12, og ikke etter reglene om tilbakeføring av omsorg i § 4-21, se for eksempel Rt. 1999 side 1883, Rt. 2002 side 327 og Rt. 2002 side 875. Da overprøvingen av fylkesnemndas vedtak skal foretas ut fra forholdene på domstidspunktet, må det imidlertid ved vurderingen av om omsorgsovertakelsen skal opprettholdes, blant annet tas hensyn til de relasjoner som i mellomtiden måtte være etablert. Etter tvistemålsloven § 482 har domstolene ved overprøvingen kompetanse til å prøve alle sider ved fylkesnemndas vedtak.
- (41) Den rettsoppnevnte sakkyndige for lagmannsretten – psykolog Kjell Olaf Edvardsen – har konkludert med at C evnemessig fremstår som ”normalt utviklet ... hva angår læreevne og læringsmessig/kognitiv kapasitet”, men at han ”framviser klare tegn på omsorgssvikt og understimulering”. Etter psykolog Edvardsens syn fremstår C ”primært [som] en utrygg gutt med et overveldende behov for bekreftelse og forutsigbarhet” og med et ”sammensatt og særskilt omsorgsbehov”. Slik den sakkyndige vurderer det, har A ”ikke ... tilstrekkelig omsorgsevne til å kunne mestre Cs situasjon og behov”. Når den sakkyndige har kommet til dette, er det først og fremst begrunnet med As ”manglende innsikt og forståelse for de belastningene som C ble utsatt for gjennom flere års omsorgssvikt, understimulering og eksponering for intens og skadelig voksenkonflikt”. Edvardsen fremholder i denne forbindelse at A fremstår ”som nokså bagatelliserende og ansvarsfraskrivende, lite fleksibel og med begrenset innsikt både i Cs situasjon og omfattende behov”, og at det dreier seg om varige begrensninger i hans karakter, dvs. ”trekk som er forankret i hans personlighet og derfor i dag bare i liten grad vil være tilgjengelig for grunnleggende endringer”.
- (42) Etter plasseringen i fosterhjem har C etter psykolog Edvardsens vurdering vist ”tiltagende stabilisering, tilpasning og trivsel i det fosterhjemmet hvor han bor”. Såfremt C også i årene fremover blir gitt de nåværende optimale betingelsene, vil denne utvikling ”med sannsynlighet fortsette”. Etter Edvardsens oppfatning er imidlertid C ”fremdeles ... så vidt sårbar og tidlig i prosessen at han ikke vil tåle selv mindre endringer i sin omsorgsbasis uten å ta skade av det”.
- (43) På spørsmål om i hvilken grad As omsorgsevne kan bedres ved hjelpetiltak, har psykolog Edvardsen svart at han ikke ser hjelpetiltak som kan avhjelpe situasjonen eller i tilstrekkelig grad kompensere for As omsorgsmangler.

- (44) Den oppnevnte sakkyndige for Høyesterett – psykolog Fredrikke Lynum – har konkludert med at C er en ”relasjonsskadet gutt”, som er ”preget av de problemer som utvikles hos barn som har levd med inadekvat behovsdekning”. Dette har gitt seg utslag i avflatet følelsesliv, manglende gjensidighet i sosial samhandling, urolighet og manglende evne til å skille mellom personer som han kjenner og personer han ikke kjenner. Dette har hun utdypet på følgende måte:

”C har udekkede avhengighetsbehov. Han viser en type overdreven uavhengighet og en følelsesmessig tilbaketrekning hvor avflating av følelser er det mest fremtredende trekk hos gutten. I tillegg er han vedvarende urolig og blir rastløs uten hjelp utenfra.

Relasjonen til mor og far fremstår som utrygg og lite utviklet. Dette gjenspeiler seg i det forholdet han har til foreldrene, så vel som i andre relasjoner.

C fungerer som et barn uten bindinger – et barn som kan starte i en barnehage, en skole, eller flytte til et fosterhjem og opptre som han alltid har vært der. Slik er han også i kontakten med undertegnede. Han har ikke et innledende eller avsluttende repertoire og fungerer som om du har kjent ham hele tiden.

Cs relasjon til foreldrene er imidlertid av forskjellig kvalitet. Kort beskrevet er han kontaktsøkende og regressiv sammen med mor. Den andre siden av uavhengigheten kommer til syne med infantile behov for avhengighet. Hans kontaktbehov er det lille barnets behov. Kontakten med far er utrygg, videre er det problematisk å få øye på hva de faktisk har sammen av relasjon. Det er lite felles fokus, ingen samtaler ut over et par setninger, mye negativ og uhensiktsmessig korrigering fra fars side. Relasjonen kan i beste fall beskrives som utrygg og uorganisert.

Følelsesmessig fremstår C avflatet. Han viser få nyanser i det emosjonelle uttrykk eller ved egen omtale av opplevelser. ...

C har ikke vist følelser ved smerte og han har ikke grått selv når han åpenbart har hatt det vondt. Etter plassering i fosterhjemmet har han erfart at han kan gi uttrykk for negative eller vonde følelser og etter hvert har han gitt noe mer uttrykk for dette.

...

Oppsummeringsvis viser C relasjonelle og følelsesmessige skader i sin fungering. Han fungerer relasjonløst i det sosiale. Han har en sviktende sosial fungering hvor noe er innhentet gjennom læring. Det kreves god omsorg, trygghet og forutsigbarhet for å hjelpe gutten med integrering av nye erfaringer. C har et omfattende behov for utvikling av trygge, nære relasjoner. Dette er påbegynt i fosterhjemmet.

C fungerer evnemessig, slik det fremstår gjennom skoleprestasjoner, med gjennomsnittlige resultater. Motoriske ferdigheter er bedret. Mestring med hensyn til skole og fritidsaktiviteter fungerer bra så lenge omsorgspersoner er aktivt strukturerende i hans hverdag og bidrar til å gi gutten den stimulering han trenger.”

- (45) Når det gjelder As omsorgsevner, har psykolog Lynum konkludert slik:

”Far fremstår totalt sett med et svakt eller passivt engasjement i gutten, han er negativ til guttens aktiviteter og negativ i sin korrigering når de er sammen. Fars grensesetting preges av at far ikke forstår hva han skal gjøre. Fars fokus sammen med C er ikke gutten og hva han er opptatt av, det omhandler heller en samværsform hvor far søker bekreftelse på seg selv. A er ansvarsfraskrivende og benektende. Samlet utgjør dette et svært dårlig utgangspunkt for å gi omsorg til et barn med særskilte behov på det følelsesmessige og sosiale området.”

- (46) På bakgrunn av at Cs ”hovedproblematikk er relasjonsskade”, og at A etter den sakkyndiges syn har ”alvorlige mangler i sin evne til å gi forsvarlig omsorg”, vil hjelpetiltak etter hennes oppfatning ”ikke ... bidra til å kompensere manglene i omsorgssituasjonen”.
- (47) Det følger av barnevernsloven § 6-3 at barn som er fylt sju år, og yngre barn som er i stand til å danne seg egne synspunkter, ”skal informeres og gis anledning til å uttale seg før det tas avgjørelse i sak som berører ham eller henne”, og at barnets mening ”skal tillegges vekt i samsvar med barnets alder og modenhet”. Psykolog Lynum har gitt C den informasjon som han har krav på etter denne bestemmelse, og i samtaler med henne har C gitt uttrykk for at han ønsker å bo videre i fosterhjemmet. Dette har han begrunnet med den oppfølging han får fra fosterforeldrene.
- (48) Etter mitt syn må det ut fra de beviser som foreligger, og som først og fremst består av erklæringer fra de oppnevnte sakkyndige for lagmannsretten og Høyesterett, konkluderes med at det forelå en alvorlig mangel i den omsorg C fikk før barnevernet overtok omsorgen for ham, og at det i den situasjon som forelå, var nødvendig med offentlig omsorgsovertakelse. Som følge av omsorgssvikt, understimulans og eksponering for intens og skadelig voksenkonflikt er C blitt påført det psykolog Lynum har kalt en relasjonsskade, som gjør at han har et sammensatt og særskilt omsorgsbehov. Etter min oppfatning er behovet for omsorgsovertakelse fortsatt til stede. På bakgrunn av de sakkyndiges erklæringer finner jeg å måtte legge til grunn at A ikke har de forutsetninger som er nødvendige for å gi C den omsorg som han trenger. På samme måte som fylkesnemnda, tingretten og de oppnevnte sakkyndige for lagmannsretten og Høyesterett kan jeg ikke se at manglene ved As omsorgsevner kan kompenseres ved hjelpetiltak. Jeg viser til den begrunnelse som de sakkyndige har gitt.
- (49) Siden C ble plassert i fosterhjem, har han gjennomgått en positiv utvikling. C har gitt uttrykk for at han trives godt i fosterhjemmet, og fosterforeldrene ønsker at han skal kunne bo hos dem så lenge han har behov for det. Etter mitt syn må det klart være til beste for C om han får fortsette å bo i fosterhjemmet.
- (50) As prinsipale krav om opphevelse av fylkesnemndas vedtak om omsorgsovertakelse kan etter dette ikke tas til følge.
- (51) Jeg går så over til å behandle *omfanget av foreldrenes rett til samvær med C*.
- (52) Etter barnevernsloven § 4-19 første ledd har barn og foreldre, hvis ikke annet er bestemt, rett til samvær med hverandre. Når det blir fattet vedtak om omsorgsovertakelse, skal fylkesnemnda etter § 4-19 andre ledd ta standpunkt til omfanget av samværsretten, men kan også bestemme at det av hensyn til barnet ikke skal være samvær.
- (53) I den foreliggende sak er det ikke omtvistet at foreldrene skal gis rett til samvær med C. Spørsmålet er om de skal gis lik samværsrett, og hvor omfattende samværsretten skal være.
- (54) Som tidligere nevnt, har fylkesnemnda gitt begge foreldrene rett til samvær med C seks timer seks ganger i året. Ved fastsettelsen av omfanget av samværsretten har fylkesnemnda tatt utgangspunkt i at fosterhjems plasseringen mest sannsynlig vil bli langvarig. For at C skal få den nødvendige ro i fosterhjemmet slik at han kan etablere en

trygg tilknytning til fosterforeldrene, har fylkesnemnda funnet at foreldrenes rett til samvær bør være relativt begrenset. Samtidig har den gitt uttrykk for at barnevernstjenesten må ”følge utviklingen og øke samværene dersom hensynet til C gir grunnlag for dette”.

- (55) I tingrettens dom ble fylkesnemndas vedtak opprettholdt, men tingretten gav samtidig uttrykk for at det når B var blitt bedre etablert på sin nye bopel i XX, kunne være grunnlag for å utvide hennes samværsrett til også omfatte overnattingsamvær. Etter tingrettens syn ville det imidlertid være det beste å overlate til barnevernet å følge situasjonen og vurdere hvorvidt og når samværet i tilfelle skulle utvides.
- (56) Psykolog Lynum har i sin sakkyndige erklæring til Høyesterett gitt uttrykk for at det samlede samvær som er fastsatt for B og A, ”antaes å være maksimalt i forhold til Cs sårbarhet og problematikk”. Samtidig har hun gitt uttrykk for at ”under forutsetning av at Bs situasjon er stabil, kan [hun] hjelpe gutten i hans følelsesmessige utvikling”, og at enkelte av samværene for mor og barn ”isolert sett [kan] endres til å omfatte overnattingsamvær slik situasjonen er i dag”. Generelt har hun imidlertid uttalt:

”Ved fastsettelse av samvær for mor og far må man se hen til guttens omsorgsbehov og fastsette samværet slik at det også kan bidra til en redusert konflikt for gutten. Det er for gutten flere arenaer for konflikt. Den ene konflikten omhandler hvor han skal bo. Den andre konflikten handler om fordelingen av samværet, noe far først og fremst er opptatt av. Det er en videreføring av de konfliktene foreldrene har hatt gjennom flere år. Gjennom samværet med faren er det sannsynlig at konfliktene vil komme til utløp.

Det viktigste i denne sammenheng er at man ivaretar Cs behov for en trygg oppvekst i gode nok omsorgsforhold og beskytter han så langt det lar seg gjøre for ytterligere innlemming i konflikter. Ensartede samværsordninger vil sannsynligvis ivareta dette best i dag.”

- (57) Jeg er på denne bakgrunn kommet til at det slik situasjonen i dag er, ikke er tilstrekkelig grunnlag for å endre den samværsrett som fylkesnemnda har fastsatt. Som både fylkesnemnda og tingretten har gitt uttrykk for, bør imidlertid barnevernstjenesten følge utviklingen og øke samværet med den ene eller begge foreldrene dersom hensynet til C gir grunnlag for det. Dette kan særlig være aktuelt for B. Som tidligere nevnt, er hun bosatt i XX, og det kan derfor etter hvert være hensiktsmessig at C får overnattings- eller helgesamvær med henne. Dette bør imidlertid overlates til barnevernstjenestens vurdering.
- (58) Jeg stemmer for denne

D O M :

Tingrettens dom stadfestes.

- (59) Dommer **Stang Lund:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (60) Dommer **Flock:** Likeså.
- (61) Dommer **Endresen:** Likeså.
- (62) Dommer **Lund:** Likeså.
- (63) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

Tingrettens dom stadfestes.

Riktig utskrift bekreftes: